Eduskunnan tarkastusvaliokunta 27.9.2018

Närpiön malli – pakolaisten vastaanottamisesta maahanmuuttaneeseen työvoimaan

Närpiön kaupungissa tapahtunut kehitys voidaan syystä nähdä suorana maahanmuuttaneen työvoiman vaikutuksena. Kaikki alkoi kun paikkakunnalle saapui vietnamilaisia pakolaisia vuonna 1988 ja bosnialaisia vuonna 1992. Työvoiman tarve on johtanut siihen, että pakolaisina tulleiden maanmiehiä on saapunut paikkakunnalle maahanmuuttaneena työvoimana tilanteen rauhoituttua kotimaassa. Nämä kaksi ryhmää ovat nykyään suurimmat maahanmuuttajaryhmät. Kokonaisuudessaan Närpiössä on n 35 eri kansallisuutta edustettuna.

Miten maahanmuuttajien integraatio on sujunut työllisyyden kannalta?

Maahanmuuttajataustaisten henkilöiden lukumäärä Närpiössä on nykyään n 15 % asukkaista. Närpiön työllisyystilanne on hyvä. Viimeisimpien tilastojen mukaan työttömyysprosentti on n 3 %, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että useimmat työkykyiset henkilöt ovat työelämässä.

Maahanmuutto Närpiöön alkoi 1988 eli 30 vuotta sitten, kun paikkakunnalle vastaanotettiin pakolaisia. Pakolaiset integroituivat suhteellisen nopeasti ja saivat töitä muun muassa kasvihuoneilta. Kasvihuone-elinkeino on 1990-luvulta lähtien kehittynyt pienistä perheyrityksistä hehtaarikokoisiin moduuleista rakennettaviin blokkikasvihuoneisiin. Kasvihuone-elinkeino laajenee ja kehittyy yhä edelleen.

Toinen mainittava ala on metalliteollisuus, jolla on ollut työvoimapulaa periaatteessa 2000-luvun alusta asti. Kunnallisilla aloilla, kuten terveydenhuollossa ja lasten päivähoidossa, on ollut selvää työvoimapulaa. Monet maahanmuuttajataustaiset ovat töissä edellä mainitulla aloilla.

Närpiö on näin ollen tarvinnut maahanmuuttajia kehittääkseen elinkeinoelämää ja saadakseen työvoimaa.

Tärkeimmät toimenpiteet työllisyyden edistämiseksi ja työelämävalmiuksien parantamiseksi maahanmuuttajien parissa, samalla edistäen integraatiota suomalaiseen yhteiskuntaan

Uuden maan kielen omaksuminen on luonnollisesti keskeinen tekijä integraation kannalta. Kielitaitoisena arki uudessa yhteiskunnassa on helpompaa. On mahdollista osallistua aktiivisemmin yhteiskuntaan ja esim. opiskella ja jatkokouluttautua, vaihtaa työtehtäviä ja suunnitella tulevaisuuttaan tavoitteellisemmin.

Närpiöön kohdistuva maahanmuutto on suurimmaksi osaksi työvoimaperäistä. Närpiöön saapuvilla maahanmuuttajilla on työsopimus ja työpaikka johon mennä. Eri syistä voi tietysti tulla ajankohtaiseksi vaihtaa työpaikkaa. Työpaikan vaihdos onnistuu paremmin mikäli henkilö on ehtinyt integroitua aktiivisen integraatiopolitiikan avulla, jossa koko yhteiskunta osallistuu työnantajien, kunnan, kuntalaisten, kolmannen sektorin ja viranomaisten yhteistyön keinoin. Työtehtäviä vaihdettaessa vaaditaan työntekijältä usein jatkokoulutusta. Siksi on erittäin tärkeää, että maahanmuuttajille järjestetään sujuvat mahdollisuudet koulutukseen. Närpiössä aikuisopisto, kansanopisto ja ammattiopisto ovat aktiivisia kouluttajia. Puutteelliset kielitaidot ovat usein suurin este maahanmuuttajan opinnoille, ja tästä syystä kielten opetus on olennaista.

Työpaikka on ensisijaisen tärkeä suomalaiseen yhteiskuntaan integroiduttaessa. Työpaikan avulla talousasiat järjestyvät, arki rakentuu sujuvaksi ja tulee sosiaalista kanssakäymistä muiden työntekijöiden kanssa. On hyväksi psyykkiselle terveydelle että kokee olevansa ”oman elämänsä herra”. Työ on perimmäinen syy siihen, että maahanmuuttajat ovat integroituneet hyvin Närpiössä ja ympäristökunnissa.

Konkreettinen ehdotus Närpiöstä

Työvoimapula on ongelma paitsi puutarha- ja maatalousalalla myös metalliteollisuuden vientipainotteisilla yrityksillä. Konkreettisena esimerkkinä voidaan mainita NTM, pohjoisen Euroopan ja Itämeren maiden johtava jäteautojen valmistaja. Yritys joutuu tätä nykyä ulkoistamaan työtä ulkomaille yhä enenevässä määrin, johtuen alueen työvoimapulasta. EU:n ulkopuolisista maista maahan muuttava työvoima saa työsopimuksia, jotka sitovat puutarha- ja maantalousalalle vähintään 4 vuodeksi A-statuksella. Vasta kun on saanut pysyvän oleskeluluvan on mahdollista vaihtaa alaa.

Konkreettinen ehdotus Närpiöstä on, että paikkakunnalla jo olevien työperäisten maahanmuuttajien olisi mahdollista vaihtaa alaa aikaisemmin kuin laki tällä hetkellä sallii. Myös muilla aloilla, joilla on työvoimapulaa pitäisi olla sama mahdollisuus kuin puutarha- ja maatalousalalla rekrytoida työvoimaa Euroopan ulkopuolelta.

Nykyisen tuottamattoman järjestelmän muokkaaminen toimivammaksi olisi Suomen talouden paikallisen, valtakunnallisen ja kansainvälisen kehityksen kannalta erittäin tavoiteltavaa.

Hans-Erik Lindqvist
Kaupunginjohtaja
Närpiön kaupunki

Lilian Ivars
Kotouttamiskoordinaattori
Rannikko-Pohjanmaan sosiaali- ja perusterveydenhuollon kuntayhtymä, K5